

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarında Bulunan Geçici Koruma Altındaki Sığınmacı Öğrencilere İlişkin Metafor Algılarının Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Gözde Uyanık

Sınıf Öğretmeni

gozdeuyanik@icloud.com, ORCID:0009-0008-4089-5044

Özet

Bu çalışmada, farklı deneyimlere sahip sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki geçici koruma altında bulunan yabancı öğrencilere yönelik algılarının metafor kullanılarak açıklanması hedeflenmiş olup yapılan çalışma araştırma bulgularının değerlendirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bilindiği gibi, ülkelerinde yaşanan olumsuz şartlardan kaçarak Türkiye'ye sığınan insanların sayısının her geçen gün artması ve bu göç hareketi ile gelen çocukların Türk eğitim sistemine dahil edilmesi süreci beraberinde birçok konuyu da gündeme taşımamıza neden olmuştur. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin sınıflarında bulunan ve geçici koruma altında bulunan yabancı öğrencilere yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla incelemektir. Bu amaç doğrultusunda 'Sınıf öğretmenlerinin geçici koruma altındaki öğrencilere yönelik algılarını hangi metafor yoluyla açıklamaktadır?' sorusu araştırma sorusu olarak belirlenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı ve fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın alışma grubu, örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemine göre seçilmiştir. Araştırmanın alışma grubunu 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul iline bağlı Başakşehir ilçesindeki bir devlet okulunda sınıf öğretmeni olarak görev yapan gönüllü 5 kadın 5 erkek öğretmen oluşurmaktadır. Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine 2 kısımdan oluşan bir anket verilmiştir. Anketin birinci bölümünde katılımcılara ait demografik bilgiler istenirken, ikinci kısmında sınıfta bulunan yabancı öğrencim (...) gibidir. Çünkü (...) ifadesinde boş bırakılan yerleri doldurup sınıfta bulunan yabancı öğrencisini metafor yoluyla ifade etmesi istenmiştir. Katılımcılara ankette bulunan yabancı öğrenci ibaresiyle sınıflarındaki geçici koruma altında bulunan sığınmacı yabancı öğrencilerin ifade edildiği belirtilmiştir. Çalışma sürecinde, tüm katılımcılar tarafından sürece katkı sağlanmışır. Herhangi bir aksaklık yaşanmaması adına gerekli çalışmalar vaktinde tamamlanmıştır. Toplanan verilerin analizinde

içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan gönüllü 5 kadın 5 erkek toplam 10 sınıf öğretmeniinden 10 farklı metafor elde edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin kullandıkları metaforlar ve açıklamaları incelenmiş ve bu metaforlar ‘zarara uğrayan’, sonucu zamanla belli olacak olan’, ‘desteğe ihtiyaç duyan’, ‘uyumsuz/zorlayıcı olan/ait olmayan’ olmak üzere 4 kategori altında toplanmıştır. Oluşturulan kategoriler incelendiğinde ise en fazla metaforun “uyumsuz/zorlayıcı/ait olmayan” kategorisi altında toplandığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Yabancı Öğrenci, Geçici Koruma, Sığınmacı, Araştırma Bulguları

Evaluation of the Research Findings of Classroom Teachers' Perceptions of Metaphors Related to Asylum Seeker Students Under Temporary Protection in Their Classrooms

Abstract

In this study, it was aimed to explain the perceptions of classroom teachers with different experiences towards foreign students under temporary protection in their classrooms using a metaphor, and the study was conducted in order to evaluate the research findings. As it is known, the increasing number of people seeking refuge in Turkey by fleeing the unfavorable conditions experienced in their countries and the process of including children who come with this migration movement into the Turkish education system has caused us to bring many issues to the agenda. The aim of this research is to examine the perceptions of classroom teachers towards foreign students who are in their classrooms and are under temporary protection through metaphors. In line with this purpose, ‘Which metaphor explains the classroom teachers' perceptions of students under temporary protection?’ the question has been determined as a research question. Qualitative research approach and phenomenology design were used in the research. The study group of the study was selected according to the easily accessible case sampling method from the sampling methods. The study group of the research consists of 5 female and 5 male volunteer teachers working as classroom teachers in a public school in Başakşehir district of Istanbul province in the 2023-2024 academic year. A questionnaire consisting of 2 parts was given to the classroom teachers participating in the study. In the first part of the survey, demographic information of the participants is requested, while in the second part they are like ‘My foreign student who is in my class (...). Because (...) he was asked to fill in the empty places left in his statement and express the foreign student who was in his class through metaphor. It was stated to the participants that the phrase foreign student found in the survey refers to asylum-seeking foreign students who are under temporary protection in their classrooms. During the study process, contributions were made to the process by all participants. The necessary works have been completed on time in order to avoid any disruptions. The content analysis method was used in the analysis of the collected data. 10 Different metaphors were obtained from a total of 10 classroom teachers, 5 women and 5 men, volunteers participating in the research. The metaphors used by classroom teachers and their explanations were examined and these metaphors were grouped under 4 categories as ‘damaged’, ‘the result of which will be determined over time,’ ‘in need of support’, ‘incompatible/challenging/not belonging.’ When the categories created are examined, it is seen that the most metaphors are collected under the category of “incompatible / challenging / not belonging.”

Key Words: Classroom Teacher, Foreign Student, Temporary Protection, Asylum Seeker, Research Findings

Giriş

Türk öğretmenlerin, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitiminde yaşadıkları en büyük problem öğrencilerin Türkçe bilmemeleridir. Türkçe öğrenme açısından büyüklerine oranla daha şanslı olan yabancı uyruklu öğrencilerin özellikle okula ilk başladıklarında Türkçe bilmediklerinden dolayı kendi aralarında gruplar oluştursalar da sonradan diğer öğrencilerle kaynaştığı görülmektedir. Özellikle dil problemini çözen çocukların Türk öğrenci ve öğretmenlerle daha iyi iletişim kurdukları söylenebilmektedir.

İnsanlık tarihiyle başlayan iletişim ve iletişim sorunları eğitim alanında da önemli bir konu olmuştur. İletişim sorunlarının kimi zaman anlayış göstermeme kimi zaman önyargı kimi zaman da konuşma dilinin farklı olmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Eğitimin temel amacı olan bireyde istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme süreci okullarda gerçekleşmektedir. Bu süreç belli bir program dâhilinde ilerlemektedir. Formal eğitimin yapıldığı kurum olan okullarda eğitim ve öğretim genellikle sınıf içerisinde yapılmaktadır (Güleç ve Alkış, 2004).

Eğitimin en önemli iki bileşeni olan öğretmen ve öğrenciler zamanlarının büyük çoğunluğunu sınıf ortamında geçirmektedirler. Bu ortamda öğrenmenin kolay olabilmesi için öğretmenin rehberliğine ihtiyaç vardır.

Bütün örgütlerde bir yönetici olduğu gibi sınıfta da bir yönetici vardır ve bu yönetici öğretmendir. Öğretmen sınıfını titizlikle yönetmek durumundadır. Çünkü öğrencinin başarısı ne kadar yüksek olursa olsun, materyaller istediği kadar çeşitli olursa olsun, ayrıca teknolojinin tüm imkânları sunulsa bile öğretmenin yönetim becerisi ve yetkinliği olmadan istenen verim alınamaz (Kaya, 2020).

Sınıf yönetimi, öğrenme için en uygun ortamın oluşturulması sürecidir. Bu sürecin bazı bileşenleri vardır. Bunlar; zaman yönetimi, sınıf kuralları, fiziki şartlar, materyal ve öğrencinin motive olma durumu olarak sıralanabilmektedir (Kaya 2020).

Sınıfta pozitif bir hava oluşturma süreci olarak düşünülen sınıf yönetimi, öğrencilerin kendilerini özgür hissetmeleri ve kendi potansiyellerini geliştirmeleri için oluşturulmuş bir ortamdır (Turan, 2008). Sınıf yönetiminin temel amacı zaman tasarrufu sağlama, öğrenmeyi kolaylaştırma,

öğrencilerin kötü alışkanlıklarının önüne geçme ve uygun ortam oluşturma olarak sıralanabilmektedir (Sadık, 2000).

İstedığımız davranış biçimlerini öğrenciye kazandırmak için öncelikle etkileyici bir sınıf atmosferinin olması gereklidir. Etkili bir sınıf atmosferinin olmadığı ortamda öğrenme de aynı oranda güçleşecektir (Yiğit, 2008).

Sınıf yönetiminin tek başına karmaşık ve değişik boyutları olmasına rağmen, özel bir çaba isteyen bir süreç olmasına karşın Türkiye’de 2011 yılı itibariyle yabancı uyruklu öğrencilerin sınıflarda bulunması ile sınıf yönetimi yeni bir boyut kazanmıştır. Sınıf yönetimini daha da zorlaştıran bu süreç sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi deneyimlerinin incelenmesini gerekli kılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin sınıflarında bulunan yabancı öğrencilere yönelik metafor algıları kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Her kategorinin altında o kategoriye ait olan metaforlar ve katılımcıların kullandığı metaforların gerekçelerine yer verilmiştir. Araştırmada katılımcıların kullandıkları metaforların listesi ve frekans değerleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Metafor listesi ve frekans sayıları

Metafor	Frekans(f)	Metafor	Frekans(f)
Açmasını beklediğim gül	1	Yelkeni olmayan gemi	1
Ayrık otu	1	Kazı kazan bileti	1
Diken	1	Yabani kuş	1

Bahçemdeki patates	1	Flamingo	1
--------------------	---	----------	---

Tereyağı	1	Gasp edilen çanta	1
----------	---	-------------------	---

Toplam Metafor İmgesi	10	Toplam Katılımcı	10
-----------------------	----	------------------	----

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcılardan her biri yabancı uyruklu öğrencilerini farklı bir metaforla imgelemiş ve toplanan verilerden 10 farklı metafora ulaşılmıştır. Katılımcıların metafor imgelemeleri ve bu metaforları kullanmalarına yönelik yaptıkları metafor açıklamaları olduğu şekli ile kullanılmıştır. Katılımcıların metafor ve açıklamalarında hiçbir kısaltma ve düzenleme yapılmamış ve orijinal hali korunarak kategori başlıkları altında yer verilmiştir.

Katılımcıların yabancı öğrencilerine yönelik algıları derinlemesine incelenmiş ve sınıflarında bulunan sığınmacı yabancı öğrencilere yönelik algılarını ifade ederken kullandıkları metaforlar Tablo 2’de kategorize edilerek 4 kategori altında toplanmıştır.

Katılımcıların ifade ettikleri metaforlar ve metaforları destekleyen açıklama kısımları incelendiğinde bazı metaforların birden fazla kategoride yer alması gerekli görülmüştür.

Tablo 2. Metaforların kategorilere göre dağılımı

Kategoriler (n=4)	f	Metafor (n=10)
Zarara uğrayan	1	gasp edilen çanta(1)
Sonuçları zamanla kendini gösterecek olan	4	kazı kazan bileti(1) flamingo(1) bahçemdeki patates(1), açmasını beklediğim gül(1)

Desteğe ihtiyaç duyan

2

yelkeni olmayan gemi(1)

tereyağı(1)

Uyumsuz/ Zorlayıcı / Ait

5

olmayan

ayrık otu(1)

diken(1)

yabani kuş(1)

tereyağı(1)

yelkeni olmayan gemi(1)

Tablo 2. incelendiğinde en fazla metaforun uyumsuz/ zorlayıcı olan / ait olmayan kategorisinde toplandığı, en az metaforun ise zarara uğrayan kategorisinde bulunduğu görülmektedir. Katılımcıların kullandıkları metaforlara ait açıklamaları incelendiğinde tereyağı ve yelkeni olmayan gemi metaforlarının birden fazla kategoride yer alması uygun bulunmuştur. Bu metaforları kullanan katılımcıların ifadeleri hiçbir şekilde değiştirilmeden yer aldıkları 2 kategori başlığı altında 2 bölüme ayrılarak sunulmuştur.

1.Kategori: Zarara Uğrayan

Zarara uğrayan kategorisinde gasp edilen çanta metaforuna yer verilmiştir.

SÖ10: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim gasp edilen çanta gibidir. Çünkü gasp edilen çantalar içleri boşaltılıp kenara köşeye bir yerlere atılır. Öğrencim de yaşadıklarından sonra başta hayatı tehlikeye girmiş, çocukluğu, ruhu kaybolmuş, umutları zorla elinden alınmıştır ve şuan bir köşede

biraz tedirgin, gelecekte bir haber hayatın ona ne getireceğini ileride ne olacağını bilmeden beklemekte, zaman geçirmektedir.

SÖ10 sınıfında bulunan geçici koruma altındaki sığınmacı öğrencisi için kullandığı metafor açıklamasında bu öğrencilerin süreç içerisinde kayboluşunu ve gördüğü zararları ifade ederek gasp edilmiş bir çanta gibi zarar gördüğünden söz etmiştir. Bu bağlamda kullandığı metafor ve açıklaması ile SÖ10'un öğrencileri için duyduğu kaygıyı dile getirmekte olduğundan bahsedilebilir.

2.Kategori: Sonuçları Zamanla Kendini Gösterecek Olan

Katılımcıların ifade ettikleri açmasını beklediğim bir gül, kazı kazan bileti, bahçemdeki patates, flamingo metaforları sonuçları zamanla kendini gösterecek olan kategorisinde yerini almıştır.

SÖ9: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim flamingo gibidir. Çünkü dile hâkimiyetleri, kültürümüze olan yabancılıkları, yeni doğan beyaz bir flamingo gibidir. Nasıl ki yedikleri besinlerle harika bir renge bürünen flamingolar gibi sınıftaki yabancı öğrencilerimde edindikleri ile şekillenip uyum sağlıyorlar.

SÖ1: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim açmasını beklediğim bir gül gibidir. Çünkü hem Türkçeyi hem de okuma yazmayı öğrendiklerinde hayatları da daha güzel hale gelecektir.

SÖ7: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim kazı kazan bileti gibidir. Çünkü ilk başta ne çıkacağını bilmediğim pozitif veya negatif anlamda sonuçlar doğurabilecek bir şeye benzetmek bana mantıklı geldi.

SÖ4: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim bahçemdeki patates gibidir. Çünkü gelişiminin nasıl bir sonuç vereceğini bilmiyoruz. Yaşça ve gelişim dönemi nedeni ile tıpkı bir bahçede yetişen patates gibi küçük olanlar mevcut. Konuşmama ve kendini ifade edememe açısından birbirlerine benzemektedirler. Bir sürü patates ama anlamıyorsun... Bahçedeki patates gibi bazen görünmeden duruyorlar. Bir soru sormaz isen veya eşeleyip aramaz isen bahçede olduğu gibi bulamıyorsun. İçerisindeki cevheri çıkarmak gerçekten zor, zaman alan uğraş ve emek gerektiren bir iş. Bazen baktığında hiç beklemediğin yerden bir resim yeteneği ile karşına çıkıyor ve matematik sorusunu doğru yaparken buluyorsun. Senin için büyük bir şaşkınlık. Okuma yazma öğretirken zorluyorsun,

üstünde duruyorsun, bahçedeki patates gibi ekiyorsun ve bir heyecanla gidip kazmaya başladığında istediğin verimi alamıyorsun ya da bir sürü çıkıyor. Ama ufak tefek bir yemek için bile ideal değil, beklentini karşılamıyor. Vazgeçtiğin anda çıkmayacak dediğin anda bir yetenek ile çıkıp seni şaşırtıyor. Bazen de suyunu biz vermiyoruz, ekimine yeterli emeği vermiyoruz ama kendiliğinden oluşup geliyor. Dediğim gibi şaşırtacak sonuçlar ve bilinmezliklerle biz bahçemize patates ekiyoruz.

Sonuçları zamanla kendini gösterecek olan kategorisinde yer alan metaforlara ve metafor açıklamalarına baktığımızda katılımcıların sınıfında bulunan yabancı öğrencilerin gelişimlerinin nasıl sonuçlanacağı konusunda bulunan belirsizliğe dikkat çektiği görülmektedir. Bazı katılımcıların bu belirsizliğin olumlu sonuçlanacağına dair düşünceleri ifade etmekte iken, SÖ4 bu belirsizliğin kendisini ne kadar zorladığına yönelik açıklamalar yapmıştır.

3.Kategori: Desteğe İhtiyaç Duyan

Metaforlar ve öğretmen açıklamaları incelendiğinde diğer kategorilerde de yer alan tereyağı metaforuna desteğe ihtiyaç duyan kategorisinde de yer verilmiştir. Yelkeni olmayan gemi metaforu da desteğe ihtiyaç duyan kategorisinde yer almaktadır.

SÖ6: Sınıfımda bulunan yabancı uyruklu öğrenciler yelkeni olmayan gemi gibidir. Çünkü ne kadar istekli de olsalar, çaba da gösterecekleri bir noktada hep eksik kalıyorlar. Farklı bir coğrafyada hayata gözlerini açmış, farklı bir kültürde büyümüş olmalarına rağmen çekirdek aile bazında aslında ait oldukları coğrafyanın kültürünü yaşıyorlar. Şans mıdır nedir bilmiyorum ama benim sınıfımda bulunan yabancı öğrencilerim uyum problemi çıkarmıyor. Farklı bir dil konuşmuyor, derslere katılım sağlıyorlar. Öğrencilerimin bu çabasını gördükçe onlar için endişe ediyorum. Bir kültür karmaşası içinde kendilerini, hayatlarını sorgulamalarından, boşluğa düşmelerinden korkuyorum. Şu anda derslerde başarılı olmak için çabalıyorlar ama konu okuma anlamaya gelince, problem çözmeye gelince yetersiz kalıyorlar. Ailelerin “Çocuğum yetersiz kalıyor, biz yabancıyız. Türkçe’yi bilmiyoruz. Konuşuyoruz ama okuyamıyoruz. Çocuğuma nasıl yardımcı olabilirim?” soruları içimi burkuyor. Onlar için temennim çıktıkları bu yolda kendilerini bir kültüre ait hissederek, gidecekleri yolu belirleyebilmeleri...

SÖ5: ...Yabancı öğrencilerle beden diliyle, dil bilen öğrenciler yardımıyla temel ihtiyaçlar için iletişim kurulsa bile bunun öğrencinin en doğal ihtiyacı olan anlaşılma ve kendini ifade etme isteği tam olarak doyurulamamaktadır. Öğrenci 1. Sınıfa gelmeden önce dil ve kültür olarak bölgeye uyum sağlarsa akademik olarak ve sosyal olarak kendi potansiyelini gerçekleştirmeye daha yakın ve mutlu bir birey olacaktır. Böylelikle öğretmen de bu dil bilmeyen öğrenciye harcadığı emeği sınıfın verimini artırmak için harcayacak iletişimde yaşanan zorluklar motivasyonunu etkilemeyecektir. Sınıf ortamında zaten tüm öğrencileri tanımak bu farklılıklara göre eğitim-öğretim planı hazırlamak büyük emek gerektirdiğinden sınıfa gelen her öğrenci yabancı -özellikle dil ve iletişim problemi yaşayanlar- öğretmen için ekstra emek ve yorgunluk demektir.

Katılımcıların yaptığı açıklamalara bakıldığında sınıflarda bulunan yabancı öğrencilerin kültürel uyum ve okul atmosferinde yer bulabilmeleri adına desteğe ihtiyaç duydukları konusuna dikkat çekilmiştir. Bu öğrencilerin yeni tanımaya başladıkları bir kültür içinde dil bilmeden gerekli kültürel desteğini almadan yollarını bulamayacakları ifade edilmiştir. Desteğe ihtiyaç duyan kategorisinde yer alan metafor için katılımcılar tarafından yapılan açıklamalarda dile getirilen ortak problemlerin dil ve kültürel farklılıklar olduğunu görmekteyiz. Bu kategoride yer alan katılımcı açıklamalarına da bakıldığında bu süreç içerisinde yalnızca çocukların yolunu kaybettiğini söylemek çok da doğru olmayacaktır. Öğrenci ailelerinin de sürecin içerisinde yolunu bulmaya, bir yere uyum sağlamaya, ait olmaya çalışırken desteğe ihtiyaç duyduklarını söyleyebiliriz.

Okul-aile işbirliği de düşünüldüğünde bu işbirliğinde var olamayan aile kavramı, doğrudan bir şekilde bu öğrencilerin süreç içerisinde bilinmezlikte savrulmasına neden olmaktadır. Katılımcıların dile getirdiği aile desteği eksikliğinin en büyük nedeni olan dil bilmeme probleminin ortadan kaldırılma aşamalarında aile ve öğrenci paralel ilerleyen bir program ile uyumlandırılmalı ve eş zamanlı rehberlik sağlanmalıdır.

4.Kategori: Uyumsuz/ Zorlayıcı/Ait Olmayan

İncelenen metaforlar arasından diken, ayrık otu, tereyağı, yabani kuş ve yelkeni olmayan gemi metaforları Uyumsuz/ Zorlayıcı/ Ait Olmayan kategorisi kapsamında ele alınmıştır.

SÖ3: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim diken gibidir. Çünkü bu öğrencilerimin büyük bir kısmı sınıf iklimine ayak uydurmakta zorlanıyorlar. Beni de çok zorluyorlar. Kavga etme oranları çok fazla. Uyarmak, konuşmak işe yaramıyor. Kendi arkadaş grupları var. Okuma yazma öğretmek de dilimizi bilmedikleri için çok daha zor.

SÖ2: Sınıfımda bulunan yabancı uyruklu öğrencim ayırık otu gibidir. Çünkü ayırık otları bulundukları yere uyum sağlamazlar. Asılları ne ise o şekilde büyümeye devam ederler. Sınıf kültürüne ne kadar entegre etmeye çalışsak da kendi kültürlerindeki okula ve sosyal ortama bakış açılarını değiştiremiyoruz. Hele ki bizim sınıf ortamındaki emeklerimiz aile tarafından destek görmüyorsa. Bütün yabancı uyruklu öğrencilerim uyum sorunu yaşıyor diyemem ama büyük bir çoğunluğu yaşıyor diyebilirim.

SÖ8: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim yabani kuşlar gibidir. Çünkü yabani kuşlar gibi evcilleşmek uyum sağlamak istememektedirler. Buradaki evcilleşmekten kastım, ülkelerinde yaşadıkları zorlukları zorbalıkları sürekli zihinlerinde canlı tuttukları için ülkemizdeki kültüre ayak uyduramamaktadırlar. Yaşadıkları kötü deneyim rüzgârlarını arkalarına alıp gelmelerine rağmen, o rüzgârın soğuk ve can acıtıcı kısmını akranlarına göstermekten çekinmiyorlar.

SÖ5: Sınıfımda bulunan yabancı öğrencim tereyağı gibidir. Çünkü tereyağı yemeğin içinde ya da üzerinde katı halde kalırsa lezzet vermez hatta rahatsız eder. Ancak eridiğinde kendine özgü aromasını yemeğe geçirerek yemeğin lezzetini artırır, yiyene keyif verir. Yabancı öğrencilerimin dil ve kültür bakımından bulunduğu bölgeye hazırlanmadan sınıfa gelmesi hem onun için hem de sınıf atmosferi için rahatsız edici ve yorucu bir durumdur. Sınıfta dil bilmeyen öğrenci sözlü yönergeleri alamamakta, kendini ifade ederken zorlanmakta, akranları ile iletişimde çekinik davranmakta ya da kendi uyruğundan akranlarına yakınlaşmaktadır.

SÖ6: ...Farklı bir coğrafyada hayata gözlerini açmış, farklı bir kültürde büyümüş olmalarına rağmen çekirdek aile bazında aslında ait oldukları coğrafyanın kültürünü yaşıyorlar. Bu minik öğrencilerimin de kendi iç dünyalarında karmaşalar olduğunu düşünüyorum. Okula geliyorlar farklı bir dil, kendilerinden farklı bir millet; eve gidiyorlar başak bir dil, farklı bir hayat. Aileleri için hiçbir anlam ifade etmemesine rağmen öğrencilerim bizlerin milli bayramlarını kutluyor. Etkinliklere (törenlere) katılıyor. Ben ise onlar bunları yaparken bu çocukların 10 sene sonrasını düşünüyorum.

Belirlenen kategoriler arasından uyumsuz/zorlayıcı olan/ait olmayan kategorisinde bulunan diken, ayırık otu, tereyağı, yabani kuş ve yelkeni olmayan gemi metaforları incelendiğinde öğretmenlerin sınıfında bulunan yabancı uyrukları öğrencilerin bulundukları ortama uyum sağlayamadıkları, ait hissedemedikleri için de düzen içerisinde problemlere neden olduklarını ve bulundukları ortamda öğretmenlerin kendilerine ve diğer öğrencilere zorlayıcı bir süreç yaşattıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar bu ait olamama durumu için hem öğrencileri adına hem de temasta bulundukları okul ve toplum adına duydukları endişeyi dile getirmişlerdir.

Bu kategorideki metafor açıklamalarına bakıldığında, desteğe ihtiyacı olan kategorisinde de olduğu gibi katılımcıların dile getirdiği ortak sorunların, dil bilmeme ve kültürel farklılık konuları olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç

Bu çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sınıflarında bulunan ve geçici koruma altındaki sığınmacı öğrencilere yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada kullanılan anketle, 5 kadın ve 5 erkekten oluşan katılımcı toplam 10 sınıf öğretmeninden 10 geçerli metafora ulaşmıştır.

Katılımcılar tarafından ifade edilen hiçbir metafor birbirini tekrar etmemiştir. Bu durumun katılımcı öğretmenlerin kıdem yılları, yaşanmışlıkları ve bireysel deneyimlerinden kaynaklandığından söz edilebilir.

Çalışmada kullanılan metaforlardan 6 tanesinin canlı varlıklara (ayırık otu, yabani kuş, flamingo, gül, diken, patates), 4 tanesinin ise cansız varlıklara (gasp edilen çanta, yelkeni olmayan gemi, kazı kazan bileti, tereyağı) benzetildiği görülmüştür.

Çalışmada kullanılan metaforların analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin yabancı öğrencilerine yönelik metafor algıları zarara uğrayan, sonuçları zamanla kendini gösterecek olan, desteğe ihtiyaç duyan, uyumsuz/zorlayıcı/ait olmayan olmak üzere 4 kategori altında toplanmıştır. En fazla metafor uyumsuz/zorlayıcı/ait olmayan kategorisi altında toplanmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin kullandığı metaforlar ve metafor açıklamaları incelendiğinde öğretmenlerin bu çocukların yaşadığı belirsizlikten endişe ettikleri, dil bilmeme sorunlarının ve kültürel

farklarının içinde bulundukları duruma uyum süreçlerini güçleştirdiği ve yaşadıkları yıkım ve uyum sorunlarından dolayı desteğe ihtiyaç duyduklarına yönelik yanıtlar alınmıştır. Bunun yanında katılımcılar ailelerin de sürecin içinde kaybolduklarını ve ebeveynlerin yaşadığı bu dil probleminin de çocuğun okul uyumuna etki ettiğini ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada da katılımcılardan toplanan metafor ve açıklamaları incelendiğinde bu ortak sonuca ulaşılmıştır. Bu sebeple bu ailelere ve çocuklara dil öğretimi noktasında daha planlı ve kapsamlı bir programlama yapılarak, zaman kaybetmeden çalışmalar yürütülmelidir.

Bu araştırmanın yapıldığı ve gönüllü 10 sınıf öğretmenin katıldığı bu çalışmanın yapıldığı devlet okulunda öğrenci mevcudunun 3281 olduğu ve yabancı öğrenci sayılarının da mevcudun 1/5 kadar olduğunu belirtecek olursak durumun ne kadar önem arz ettiğini görmek zor olmayacaktır.

Bu çalışmadan elde edilen bulguların literatürde bu alanda çalışma yapan araştırmacılara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bunun yanında çalışmanın bir devlet okulundaki 10 gönüllü katılımcının içtenlikle ve samimiyetle açıklamalar yaptıkları varsayılarak gerçekleştirilmiş olması çalışmada önemli bir sınırlılık oluşturmaktadır. Farklı illerdeki okullarda çalışan Sınıf öğretmenleri ile katılımcı sayısı artırılarak araştırmanın kapsamı genişletilebilir.

Kaynakça

Abdi, Z. (2022). “Türkiye’nin Suriye Politikası”. H. Çomak, C. Sancaktar ve Z. Yıldırım (ed.). içinde Uluslararası Politikada Suriye Krizi. (s. 354-357). Beta Yayınları.

Appleyard, R. (2021). “Suriye-Türkiye İlişkilerinin Dünü Bugünü: 1950–2020”. International Migration, 39 (6), s. 7–20.

Arıboğan, D. Ü. (2019). Suriye Duvarı. İnkılâp Kitabevi, İstanbul.

Avcı, G., Kirişci, K. (2020). “Uluslararası Politikada Suriye Krizinin Küresel ve Bölgesel Etkileri”, Migración y Desarrollo. 2022 (7), s. 123-173.

Bakırtaş, T. (2021). “Küresel Gelişme Modelinde Uluslararası Göç Olgusu ve Eğitime Yansımaları”. Alternatif Politika, 4 (2), s. 232-261.

Canpolat, H. ve Onur, H. (2022). Türkiye'nin Göç Politikalarının Suriye'ye Yönelik Gelişimi (s.123-175). Orsam Rapor: Ankara.

Çakır, S. (2019). "Suriye Kültüründe Göç ve Toplumsal Değişme". Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24, s. 12-14.

De Marcilly, C. and Garde, A. (2018). "Türkiye-Suriye İlişkilerinde Nirengi Noktaları: Eğitim". Robert Schuman Foundation, European Issue, No. 396.

Frontex (2019). Genel Suriye-Türkiye Raporu. Varşova.

İnaç, H. (2021). Avrupa Birliği'ne Entegrasyon Sürecinde Türkiye'nin Kimlik Problemleri ve Suriye'yle İlişkileri, Adres Yayınları: Ankara.

Şemşit, S. (2020). Türkiye'nin Göç Politikasının Suriye'ye Yansımaları. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Sever, H. ve Sever, M. (2019). "Türkiye ve Suriye Ekseninde Yasadışı Göç ve İltica Paradoksu: Domino Etkisi Sonrası Yaşananlar". Polis Bilimleri Dergisi, 15 (2).

Şahin, C. (2021). "Yurt Dışı Göçün Bireyin Eğitim Yaşamı Üzerindeki Etkisine İlişkin Kuramsal Bir İnceleme". Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(2), s. 59.

Yardım, M. (2020). "Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Adaptasyonu". Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries) 12 (2), p. 217-234

Yılmaz-Elmas, F. (2020). Türkiye'de Suriyelilerin Eğitime Etkisinin İncelenmesi. USAK Yayınları: Ankara.